

Elektrotehnički fakultet
Univerzitet u Sarajevu,
Odsjek za računarstvo i informatiku

Seminarski rad iz predmeta
Specijalna poglavља sistemskog softvera
- Programska specifikacija zadatka -

Sarajevo, 15.10.2005.

Studenti: Jasmina Ramusović
Cico Zoran
Duško Mirjanić
Adis Husić

Uvod	3
Programska specifikacija	4
1. Klase.....	5
1.1 AlarmClass	5
1.2 PresaClass	7
1.3 TrendClass	8
2. Math.....	9
3. Report.....	10
4. ODBC	13
5. Trend	13
5.1 Način konfigurisanja prozora historijskog trenda.....	13
6. TCP/IP	18
7. DDE	19
8. OPC.....	21
9. Scheduler.....	23

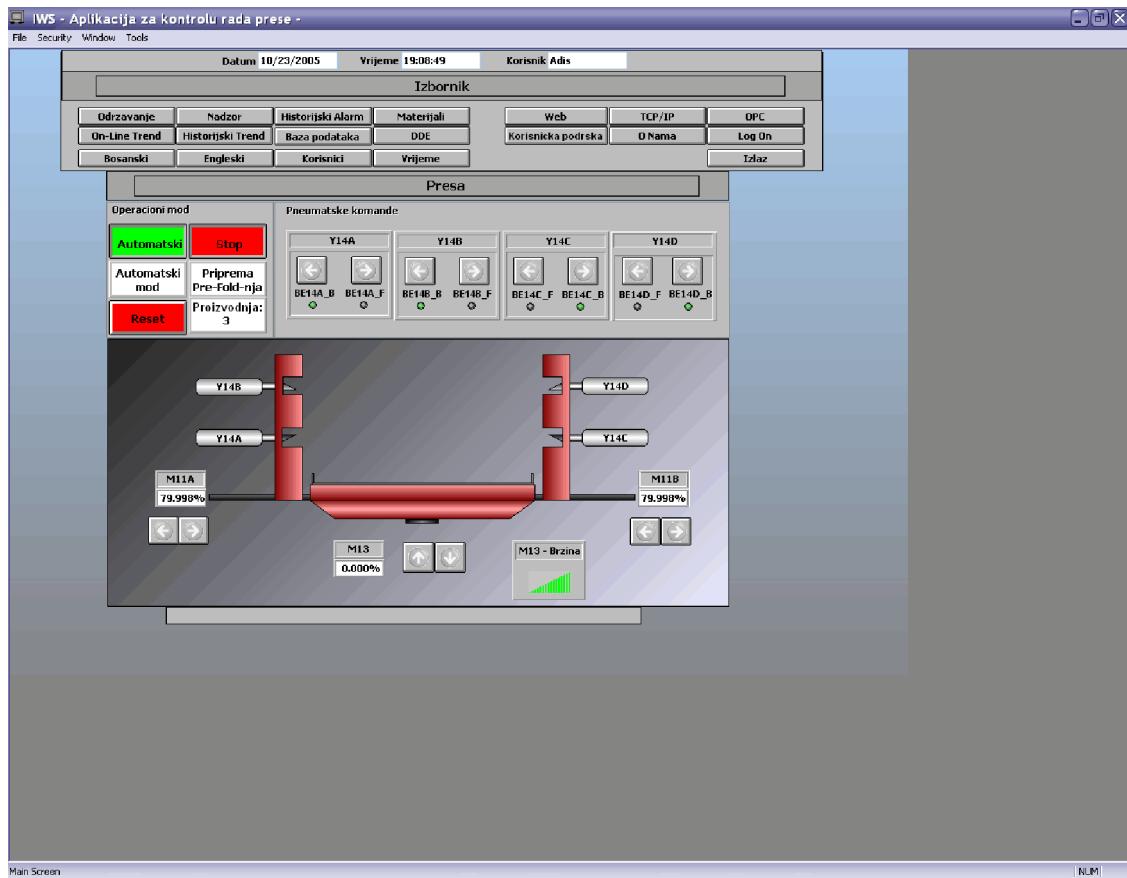
Uvod

Programska specifikacija urađenog zadatka treba da sadrži sve relevantne opise, podatke kao i način na koji je zadatak urađen, gledano sa programerske strane. S tim u vezi, ovaj dokument je prvenstveno namjenjen programerima, odnosno developer-ima.

Programska specifikacija

Ovaj dokument je podijeljen na nekoliko osnovnih faza, odnosno koraka shodno funkcionalnostima koje su morale biti ispunjene.

Sve se funkcionalnosti, koje su morale biti ispunjene, nalaze na glavnem ekranu aplikacije. Zbog toga ćemo pratiti glavni ekran, preko kojeg se pristupa svim dijelovima aplikacije. Glavni ekran, prikazan na slici dole, se sastoji uglavnom od 'funkcionalnih' dugmadi, te sistema za praćenje rada same prese.

Slika 1. Glavni prozor aplikacije

Dakle, svako dugme predstavlja određenu fazu, odnosno korak u realizaciji aplikacije. No, prije nego počnemo sa analizom potrebno je dati osnovnu programersku specifikaciju. Ova aplikacija sadrži Četiri klase: AlarmClass, PresaClass, TrendClass, te CTrend

1. Klase

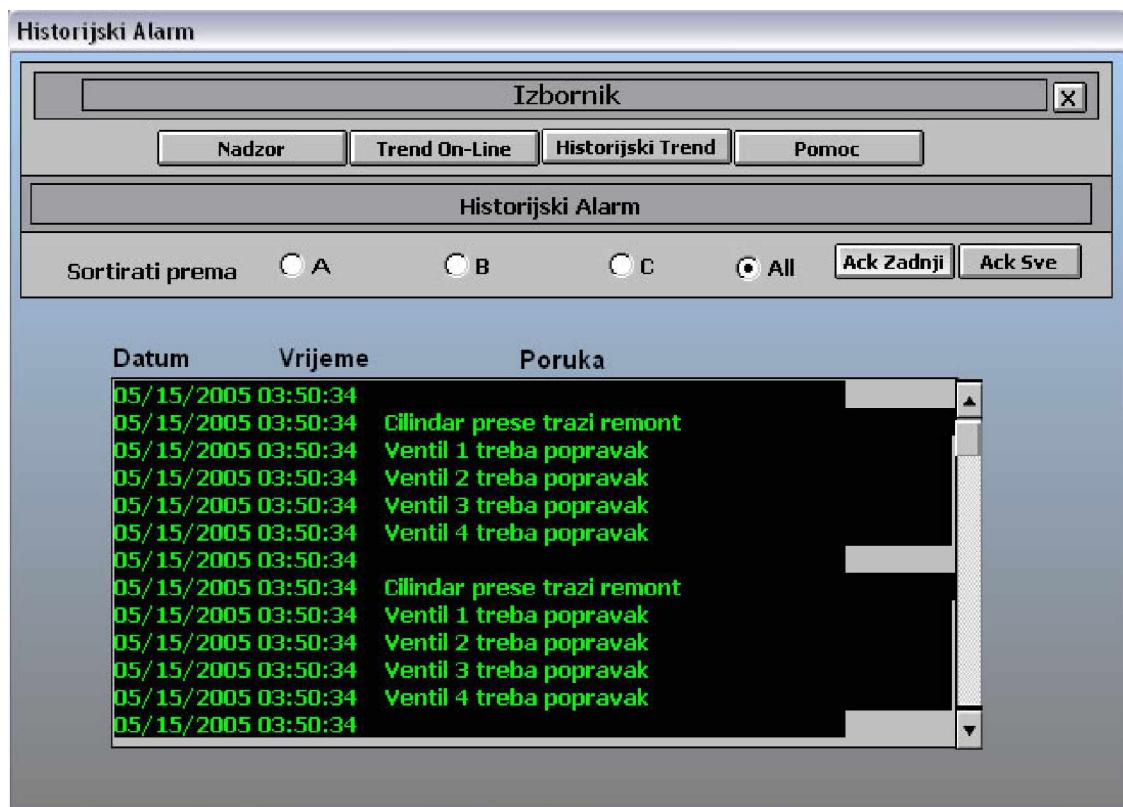
1.1 AlarmClass

Ova klasa predstavlja klasu koja omogućava rad sa alarmima. Ona sadrži četiri polja:

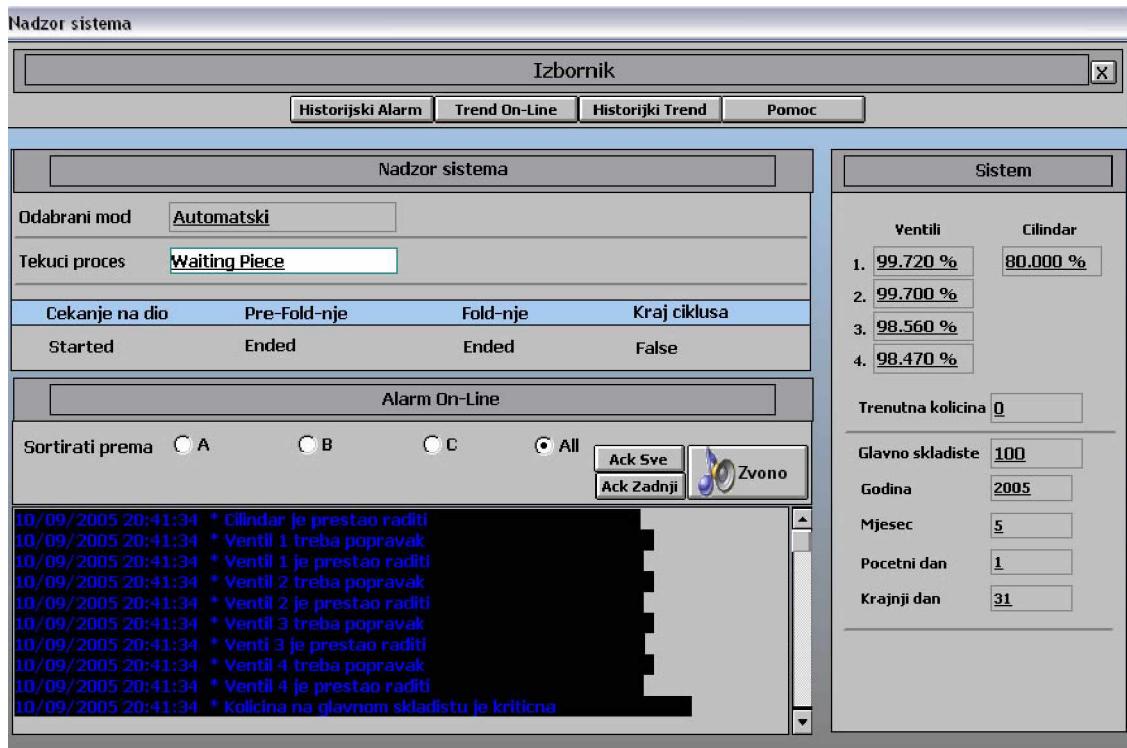
- EndDay
- StartDay
- Year
- Month.

Svaki od članova ove klase je tipa integer. Ova klasa se koristi u prozorima za rad sa alarmima, odnosno historijskom alarmu i on-line alarmu.

Izgled prozora sa historijskim alarmom je dat na sljedećoj slici:

Slika 2. Prozor za rad sa historijskim alarmom

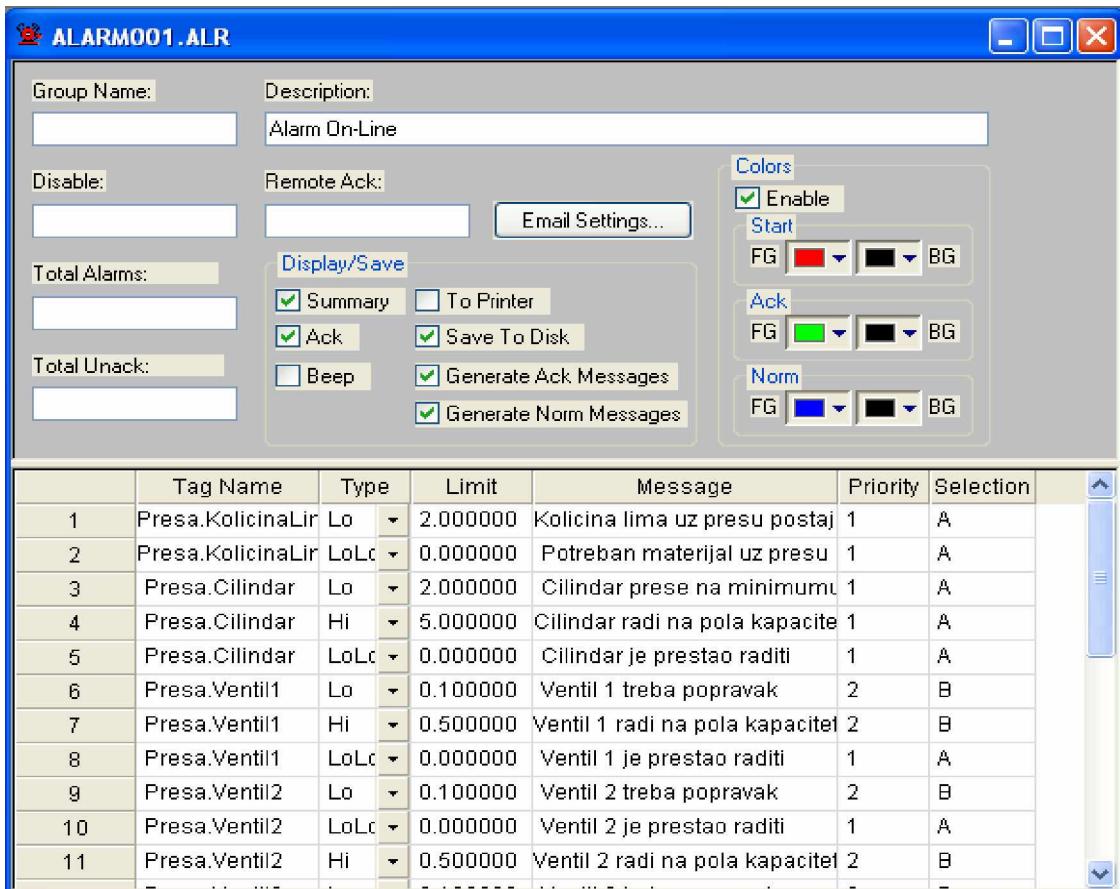

Slika 3. Prozor za rad sa on-line alarmom

Ova dva prozora omogućavaju rad sa alarmima. U njima postoje dugmeta On-Line Trend, Trend History kao i dugme preko kojeg se poziva 'drugi' prozor alarma.

U oba slučaja na ekranu se ispisuju trenutne vrijednosti alarma, definisane u IWS paketu pod imenom Alarms, ili kompletan historijski prikaz alarma.

Alarmna grupa je definisana na sljedeći način:

Slika 4. Grupa alarm

Dakle, svaki član klase PresaClass ima definisani interval vrijednosti između kojih je stanje prese zadovoljavajuće. Svaki izuzetak, odnosno 'prelaz' vrijednosti iz tog intervala signalizira korisnika dajući mu odgovarajuću poruku (kao što se to može primjetiti sa slike pod opcijom Message).

Pod opcijom Selection upisuje se vrijednost, kao i prioritet prema kojima se trebaju sortirati alarmi. Najbolji prikaz toga predstavljaju slike 2. i 3.

1.2 PresaClass

Ova klasa sadrži sljedeće članove:

- Cilindar
- KolicinaLima
- Ventil1
- Ventil2
- Ventil3
- Ventil4

Svi članovi klase su tipa real. Varijabla kojoj je pridružena ova klasa naziva se Presa. Ovo je 'najvažnija' varijabla programa jer se preko nje vodi evidencija o velikom broju stvari (količina na lokalnom skladištu, potrošivost dijelova ...).

1.3 TrendClass

Ova klasa sadrži šesnaest članova preko kojih se omogućava rad sa historijskim trendom:

- Naziv variable (tip) (Objašnjenje)
- CursorOutput (string) (Vrijeme i datum za datu poziciju kursora)
- CursorPen1 (string) (Vrijednost variable1 za datu poziciju kursora)
- CursorPen2 (string) (Vrijednost variable2 za datu poziciju kursora)
- CursorPen3 (string) (Vrijednost variable3 za datu poziciju kursora)
- CursorPen4 (string) (Vrijednost variable4 za datu poziciju kursora)
- CursorPen5 (string) (Vrijednost variable5 za datu poziciju kursora)
- CursorPen6 (string) (Vrijednost variable6 za datu poziciju kursora)
- CursorPen7 (string) (Vrijednost variable7 za datu poziciju kursora)
- CursorPen8 (string) (Vrijednost variable8 za datu poziciju kursora)
- CursorPosition (real) (Pozicija kursora unutar horizontalne skale 0-100)
- Duration (boolean) (Trajanje horizontalne skale u satima)
- HiLim (integer) (Minimalna vrijednost vertikalne skale ekrana)
- LoLim (integer) (Maximalna vrijednost vertikalne skale ekrana)
- Update (boolean) ("Trigger" za pocetak spašavanja vrijednosti varijabli)

Te dvanaest preko kojih se omogućava rad sa On-line trendom:

- Naziv variable (tip) (Objašnjenje)
- Dosa (integer) (Minimalna vrijednost vertikalne skale ekrana)
- Gosa (integer) (Maximalna vrijednost vertikalne skale ekrana)
- OnlineCP (real) (Pozicija kursora unutar horizontalne skale (0-100))
- OnlineCO (string) (Vrijeme i datum za datu poziciju kursora)
- Cpen1 (string) (Vrijednost variable1 za datu poziciju kursora)
- CPen2 (string) (Vrijednost variable2 za datu poziciju kursora)
- Cpen3 (string) (Vrijednost variable3 za datu poziciju kursora)
- Cpen4 (string) (Vrijednost variable4 za datu poziciju kursora)
- Cpen5 (string) (Vrijednost variable5 za datu poziciju kursora)
- Cpen6 (string) (Vrijednost variable6 za datu poziciju kursora)
- Cpen7 (string) (Vrijednost variable7 za datu poziciju kursora)
- Cpen8 (string) (Vrijednost variable8 za datu poziciju kursora)

1.4 CTrend

- StartDate (string) (Datum pocetka horizontalne skale)
- StartTime (string) (Vrijeme pocetka horizontalne skale)
- NumSecond (integer) (Vrijednost sekundi)

2. Math

Aplikacija sadrži šest matematskih radnih listova preko kojih se implementiraju odgovarajuće IWS funkcije. Tu spadaju:

- Inicijalizacija koja postavlja određene varijable na njihove početne vrijednosti. Preduslov da se ove varijable inicijaliziraju je da varijabla startup nije TRUE, što će i biti ispunjeno pri startanju aplikacije.
- Stalno izvršavanje koje se neprestano izvršava dok je aplikacije aktivna. Kod ovog math-a nemamo preduslova, već je kao Execution postavljena vrijednost 1 (stalno izvršavanje).
- Auto Demo koji izvršava određene operacije (pomoću IWS funkcija), a koji je aktivan jedino ukoliko je odabrana opcija Auto sa glavnog ekrana. Očigledno je da je preduslov izvršavanja ovog math-a upravo da je odabrana opcija automatskog upravljanja (Auto_Man = TRUE) kao i Auto_Start = TRUE.
- Auto Demo – Reset koji postavlja određene varijable na njihovu default-nu vrijednost, odnosno resetovanje.
- Auto Manual koji izvršava određene operacije ali samo ukoliko je odabran ručni mod rada.
- Select-ukupna prodaja i proizvodnja koji služi za rad sa MS Access bazom podataka. Izvršava se pritiskom na taster Dobavi zadnji a dobavlja zadnje spašene vrijednosti ukupne prodaje i ukupne proizvodnje. Izvršava se i prilikom otvaranja prozora Baze podataka radi dobavljanja ID zadnjeg spašavanja.
- SELECT po datumu se izvršava pritiskom na taster Dobavi prvi a dobavlja prve spašene vrijednosti ukupne prodaje i ukupne proizvodnje u MS Access bazi podataka. Dobavlja i ID prvog spašavanja, a izvršava se samo po pozivu.
- Lock koji se izvršava pritiskom na taster Zaključi a omogućava pohranjivanje vrijednosti ukupne proizvodnje i prodaje te vremena i datuma u MS Access bazu podataka..
- Nazad koji se izvršava samo po pozivu, umanjuje ID za jedan i iz MS Access baze podataka dobavlja vrijednosti ukupne proizvodnje i prodaje sa pozicije novog ID-a.
- Naprijed koji se izvršava samo po pozivu, uvećava ID za jedan i iz MS Access baze podataka dobavlja vrijednosti ukupne proizvodnje i prodaje sa pozicije novog ID-a.

Treba napomenuti da u ovom dokumentu nećemo uzimati i detaljno opisati svaku varijablu koja je definisana u aplikaciji, nego ćemo kako budemo prolazili iz faze u fazu, opisivati pojedine varijable koje su od velikog značaja za funkcionalnost aplikacije.

3. Report

Izgled definisanih report-a:

Description: Izvjestaj o dobavljanju (popravci) dijelova prese

Output File: {ReportName_Parts}.txt Options: Disk Append Unicode

Firma: xxxx
Datum: (Date)
Vrijem: (Time)

Izvjestaj o popravci (kupovini) dijelova

Ime dijela	Trenutno stanje dijela (%)	Tip popravke
Ventil1	(Presna.Ventil1 4)	(Popravak[0])
Ventil2	(Presna.Ventil2 4)	(Popravak[1])
Ventil3	(Presna.Ventil3 4)	(Popravak[2])
Ventil4	(Presna.Ventil4 4)	(Popravak[3])
Cilindar	(Presna.Cilindar 4)	(Popravak[4])

Slika 5. Report dijelovi

Kao što se može vidjeti prvi report predstavlja izvještaj koji generiše aplikacija a preko kojeg se protokoliše popravak dijelova (popravak ili kupovina novih).

Description: | Options: Disk Append Unicode

Output File: {ReportName_Materijali}.txt

Firma: xxxx
Datum: (Date)
Vrijem: (Time)

Izvjestaj o narudzi materijala (sirovina)

Dobaviti	Trenutno Stanje
{pomGlavnoSkladiste}	{GlavnoSkladiste}

Slika 6. Report materijali

Preko ovog izvještaja naručujemo sirovine, odnosno materijale potrebne za rad prese. Kao što se da vidjeti, u izvještaju postoje dva polja Dobaviti i Trenutno Stanje. Trenutno stanje na

glavnom skladištu se dobija preko varijable GlavnoSkladiste. Takođe, preko ove varijable se i podešava (setuje) vrijednost trenutnog stanja skladišta.

The screenshot shows a software interface for report generation. At the top, there's a 'Description:' field containing 'Prodaja gotovih dijelova', an 'Output File:' field with the placeholder '{ReportName}_Prodaja.txt', and an 'Options' group with checkboxes for 'Disk Append' (unchecked) and 'Unicode' (checked). Below this, there's a preview area showing report content:

Firma: xxxx
Datum: (Date)
Vrijem: (Time)

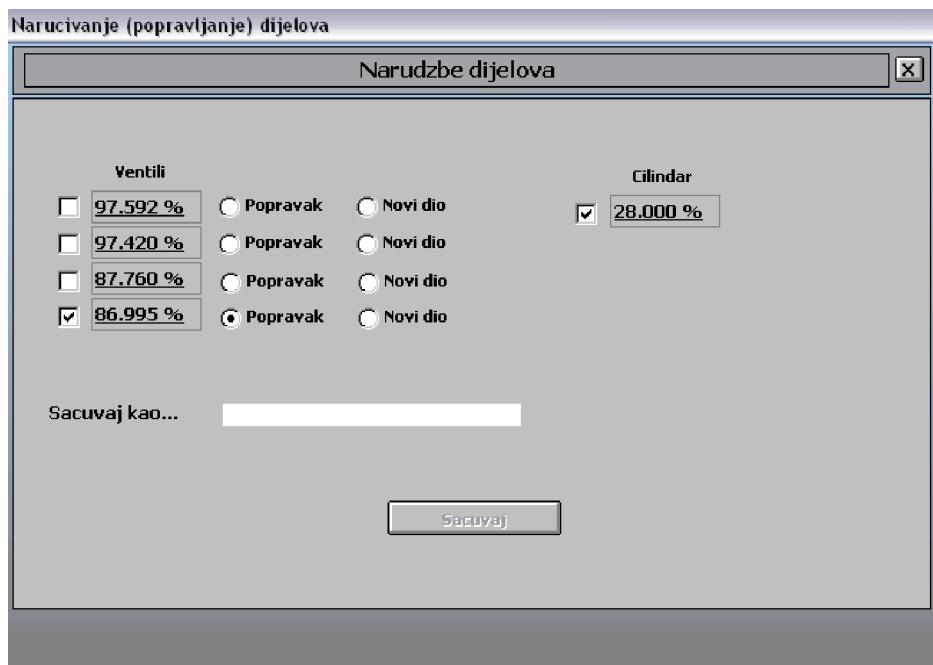
Izvjestaj o prodaja dijelova

Ime dijela	Kolicina
Most karoserije	{zaProdati}

Slika 7. Report prodaja gotovih dijelova

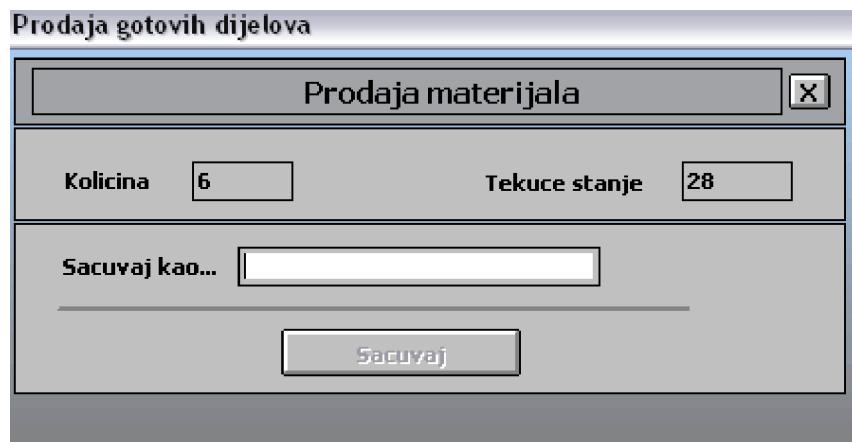
Treba reći da postoje dva skladišta u aplikaciji: lokalno i glavno. Glavno skladište predstavlja glavno mjesto / skladište sirovina. Lokalno skladište poredstavlja mjesto / skladište uz samu presu, da bi se proces dobavke materijala (sirovina) iz glavnog skladišta ubrzao.

Izgled prozora za popravak dijelova:

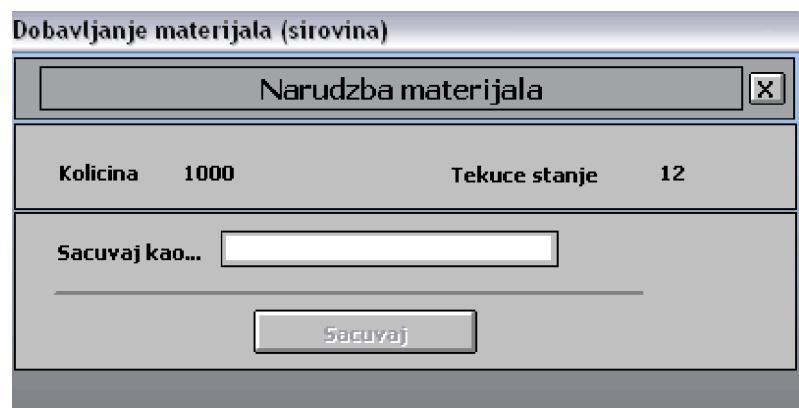
Slika 8. Prozor naručivanja dijelova

Izgled prozora za prodaju dijelova:

Slika 9. Prozor prodaje gotovih dijelova

Izgled prozora za nabavku sirovina:

Slika 10. Ekran za nabavku sirovina

4. ODBC

Pomoću ODBC-a u IWS softverskom paketu predstavlja opciju preko koje se možemo konektovati na neku od baza (SQL, Access,). Ova aplikacija se konektuje, uzima ili spašava podatke iz / u Access baze podataka.
U ovoj aplikaciji se koristi Access-ova baza podataka, no sama konekcija sa bazom te transfer podataka riješen je preko "matematskih" radnih listova.

5. Trend

Kreiran je trend radni list sa sljedećim karakteristikama:

The screenshot shows the 'Trend' configuration dialog box. At the top, there are fields for 'Type' (set to 'Trend'), 'Data Source', and 'Table'. Below these are sections for 'Name of history files' (with 'Date (Default)' checked and 'Batch' uncheckable), 'Save Options' (with 'Save On Trigger' checked and 'PresaTrend.Update' selected, while 'Save On Tag Change' is unchecked), and 'Disable', 'Compress Alter (days)', and 'History Life Time (days)' (set to 700). A scrollable list below contains 9 entries, each with a 'Tag Name' and a 'Dead Band' column. The entries are:

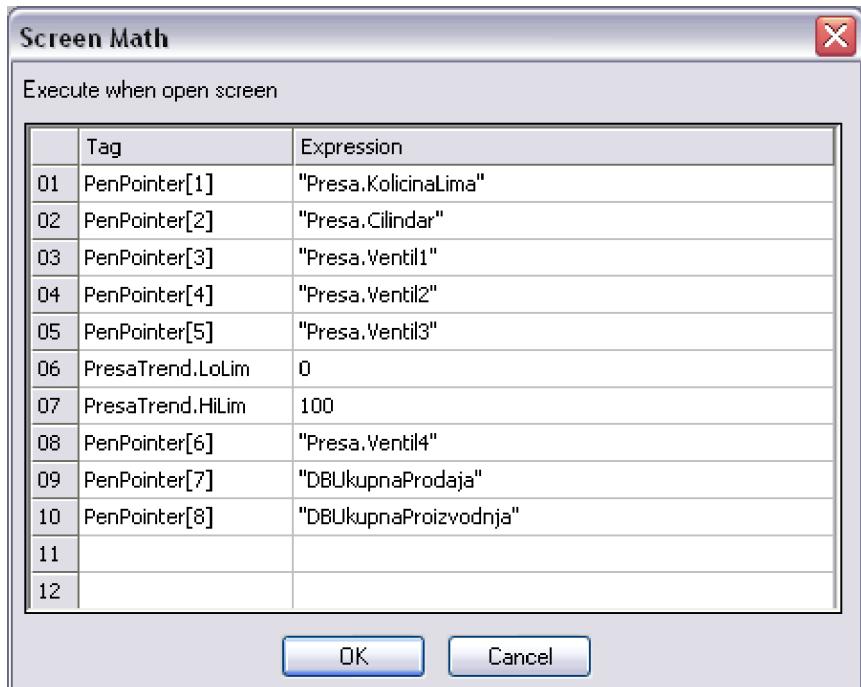
	Tag Name	Dead Band
1	Presa.KolicinaLima	
2	Presa.Cilindar	
3	Presa.Ventil1	
4	Presa.Ventil2	
5	Presa.Ventil3	
6	Presa.Ventil4	
7	DBUkupnaProizvodnja	
8	DBUkupnaProdaja	
9		

Slika 11. Trend radni list

Preko ovog radnog lista definijemo potrebne parametre za rad sa historijskim trendom. Varijablama navedenim u opciji Tag Name će se bilježiti vrijednosti u zadnjih 700 dana. Kako se vidi 'trigger' za zabilježavanje navedenih varijabli je PresaTrend.Update, tipa boolean, zadat u opciji Save On Trigger.

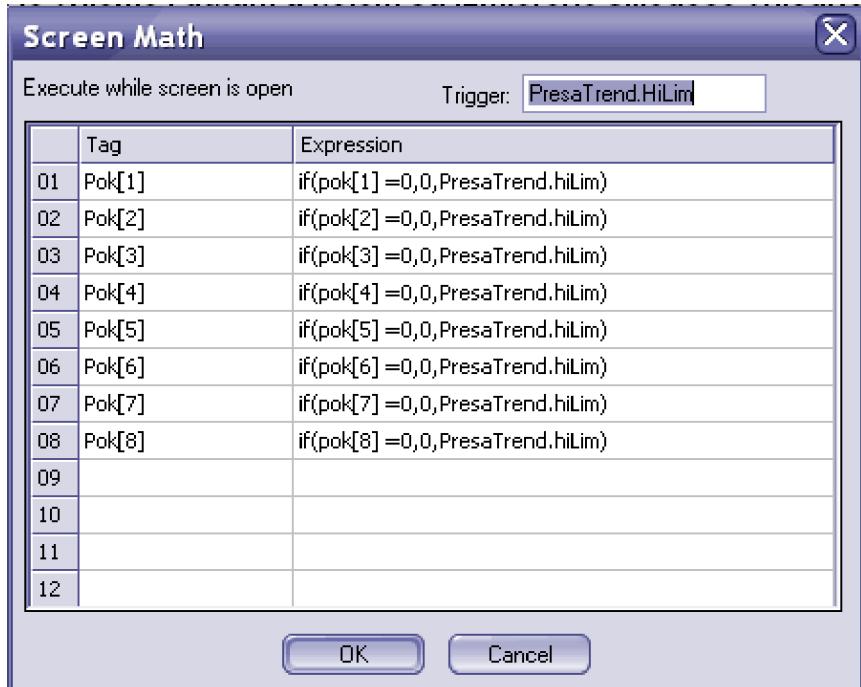
5.1 Način konfigurisanja prozora historijskog trenda

Aplikaciona varijabla PenPointer[], tipa niza, prilikom otvaranja prozora mora za svaki član niza poprimiti vrijednost naziva varijabli koje su navedene u trend radnom listu, stoga je "matematika" prozora prilikom otvaranja konfigurisana na slijedeći način:

Slika 12. "Matematika" prozora prilikom otvaranja

Dok je "matematika" prozora koja radi za vrijeme otvorenog prozora na slijedeći način:

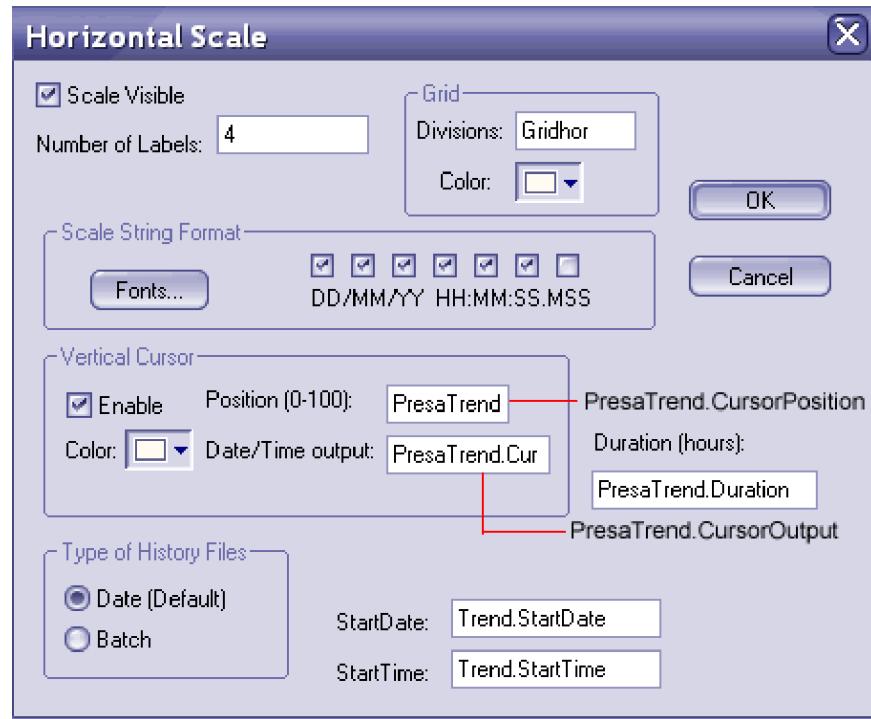

Slika 13. "Matematika" za vrijeme otvorenog prozora

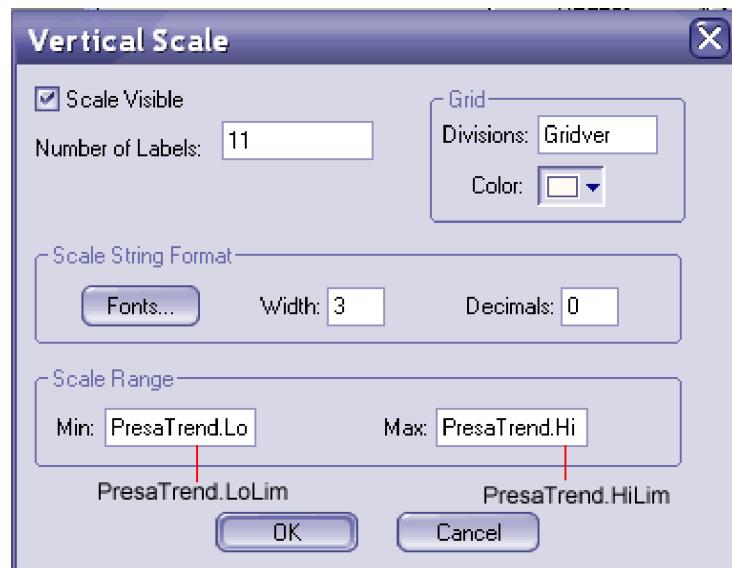
Kao što se vidi sa slike u slučaju promjene gornje ose, članovi niza pok[] poprimaju vrijednosti gornje ose ukoliko nisu bili jednaki nuli. Ukoliko je neki od članova niza bio nula to znači da je

maksimalna vrijednost njegove odgovarajuće krive postavljena na nulu, odnosno, kriva nije prikazana na ekranu, tako da i treba ostati nula.

Nakon što smo na prozoru kreirali ekran historijskog trenda potrebno je konfigurisati opcije Horizontalne i Vertikalne skale na slijedeći način:

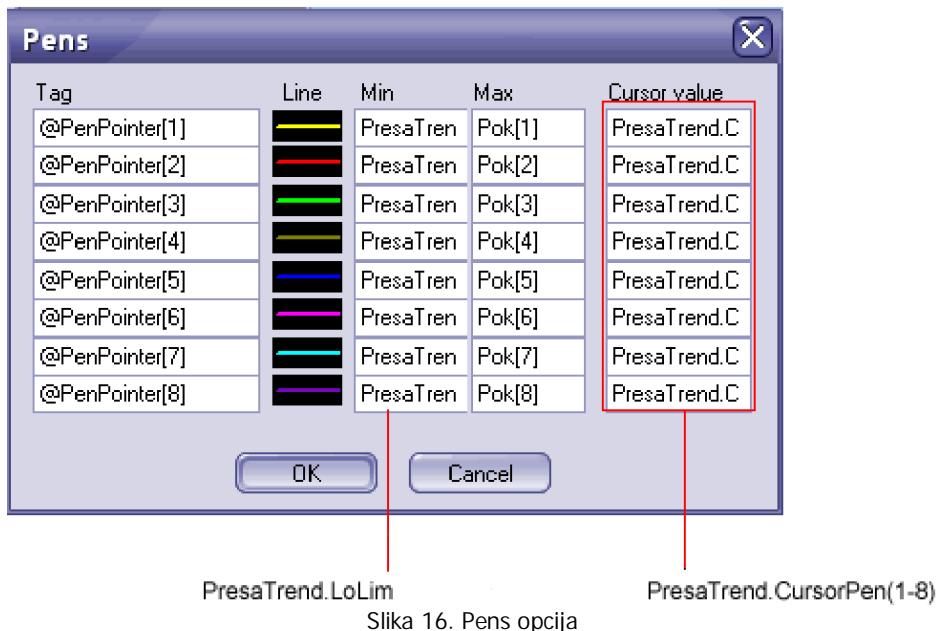

Slika 14. Opcija horizontalne skale

Slika 15. Opcija vertikalne skale

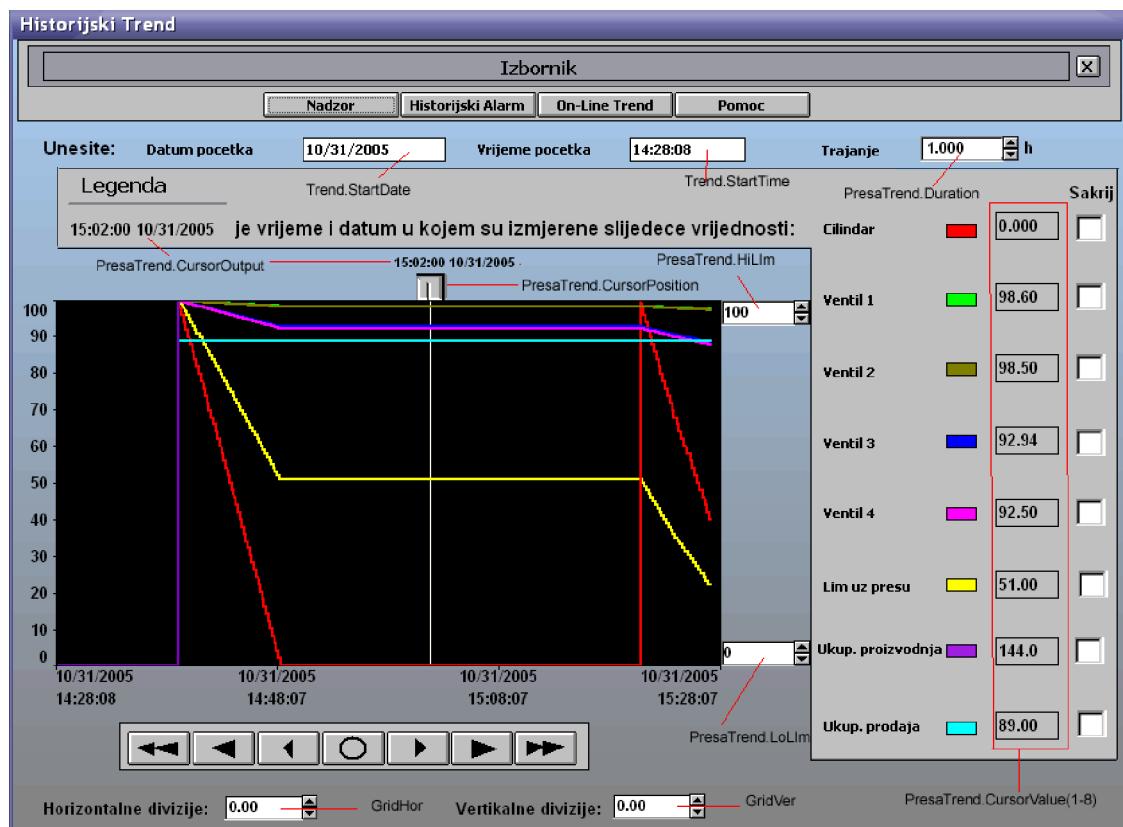
Radi postavki u opciji Pens, niz pokazivaca, @PenPointer[], na zabilježene vrijednosti iz radnog lista, posjeduje vrijednosti koje se iscrtavaju na ekranu.

Slika 16. Pens opcija

Vidimo da je Max vrijednost svake od krivih jednaka jednom članu pok[] niza tako da postavljanjem vrijednosti bilo kojeg člana na nulu, njemu odgovarajuća kriva prestaje biti iscrtavana na ekranu.

Slijedeća slika daje prikaz samog prozora zajedno sa razmještajem varijabli:

Slika 17. Prozor historijskog trenda

Trend On-line ne posjeduje trend radni list, a konfiguriše se na gotovo isti način samo sa svojim parametrima.

6. TCP/IP

Preko ove opcije koju nudi IWS paket, možemo konfigurisati klijent-server aplikaciju. Njeno podešavanje je krajnje jednostavno tako da možemo slobodno reći da je automatizirana, u svakom smislu te riječi.

Description:	☐ Send Fields	
Primjer rada u mrezi		
Connection Status:	Disable:	Server IP Address:
TCP_Connection		169.254.190.10
	Tag Name	Remote Tag
1	TCP_GlavnoSkladiste	GlavnoSkladiste
2		

Slika 18. TCP/IP

Opcija Connection Status daje, preko varijable TCP_Connection, status konekcije. Opcija Server IP Address predstavlja adresu servera za kojeg je ova aplikacija klijent aplikacija. Treba reći da se na samom serveru nema ništa posebno konfigurisati, server sam po sebi može biti i klijent aplikacija (ukoliko se na ovom mjestu navede IP adresa aplikacije).

Opcije TagName i Remote Tag predstavljaju opcije preko kojih server i klijent 'vrijednosno komuniciraju'. To znači da se svim varijablama definisanim od strane aplikacije (opcija Tag Name) pridružuju odgovarajuće varijable sa serverske strane (ako su pravilno napisane i ako postoje).

7. DDE

DDE omogućava konfiguriranje DDE klijent i server aplikacija (npr. Excel ili bilo koja druga aplikacija koja podržava ovaj interfejs).

DDE je skraćenica od Dynamic Data Exchange i predstavlja protokol za dinamičku razmjenu podataka između Win aplikacija, kao što je Excel.

DDE 'konverzacija' predstavlja interakciju između serv i klijent aplikacije.

IWS pruža interfejse koji se pokreću kao klijenti ili kao serveri. Tako imamo:

- server pokretanje: pokrenuti DDE ili NETDDE server task u Runtime task-ima
- klijent pokretanje: konfigurisati DDE interfejs na Comm tabu.

Izgled :

Description:	Application Name:	Topic:	Connect:
Prikaz	Excel	presa.xls/Sheet1	DDE_Connect
Read Trigger:	Enable Read when Idle:	Read Status:	
DDE_readTrigger	DDE_Read	DDE_Read	
Write Trigger:	Enable Write on Tag Change:	Write Status:	

	Tag Name	Item
1	s_UkupnaProizvodnja	R11C6
2	s_UkupnaProdaja	R13C6
3	s_DnevnaProizvodnja	R15C6
4	s_DnevnaProdja	R17C6
5	DDE_Date	R7C6
6	DDE_Time	R9C6
7		
8		
9		
10		
11		

Slika 19. DDE čitanje

Dakle, opcija Application Name predstavlja opciju u koju se upisuje ime aplikacije koju treba pokrenuti (u našem slučaju je to Excel).

Opcija Topic predstavlja opciju preko koje zadajemo koji smo 'Sheet' u Excelu odabrali, tj. onaj s kojim treba raditi.

Opcija Connect predstavlja opciju preko koje možemo provjeravati status konekcije sa Excel aplikacijom.

Opcija Read Trigger daje mogućnost čitanja iz Excel fajla, kada se varijabla definisana od strane aplikacije, podesi na TRUE, a ona se naziva DDE_readTrigger. Na potpuno sličan način radi i pisanje u Excel.

Izgled prozora je dat na slici:

Description:	Application Name:	Topic:	Connect:
Izvjestaj	Excel	presa.xls/Sheet1	DDE_Connect
Read Trigger:	Enable Read when Idle:	Read Status:	
Write Trigger:	Enable Write on Tag Change:	Write Status:	
DDE_writeTrigger	DDE_write	DDE_write	
	Tag Name	Item	
1	Time	R9C6	
2	DBUkupnaProizvodnja	R11C6	
3	DBUkupnaProdaja	R13C6	
4	Production	R15C6	
5	KolicinaProdatog	R17C6	
6	DDE_Date	R7C6	

Slika 20. DDE pisanje

Kao što se vidi sa slike, postoje varijable ('trigger'-i) preko kojih ostvarujemo čitanje ili pisanje iz Excel-a. U prvom slučaju to je bila varijabla DDE_readTrigger a u ovom slučaju je to DDE_writeTrigger.

Preko opcije Write Status (na isti način je definisano i za Read Status) dobijamo tekuće stanje zadnjeg upisa podataka u Excel, tj. dobijamo stanje zadnje write operacije.

Svakoj varijabli (opcija Tag Name) je pridružena 'polje' Excela, koje predstavlja jedan redak Excel tabele.

8. OPC

Description:	Server Identifier:	Disable:	
OPC Server	ICONICS.Simulator		
Read Update Rate (ms):	Percent Deadband:	Status:	
1000		OPC_Status	
Remote Server Name:	<input type="button" value="Browse..."/>		
	Tag Name	Item	Scan
1	OPC_ZaustavitiSistem	Pres.a.opste.ZaustavitiSistem	Always
2	OPC_Glavnoskladiste	Pres.a.opste.Glavnokladiste	Always
3			
4			
5			
6			
7			

Slika 21. OPC radni list

OPC omogućava da se dvije varijable sa OPC servera prenose do aplikacije i da se kao takve koriste. Varijable definisane od strane aplikacije, kojima odgovaraju varijable sa servera, su OPC_ZaustavitiSistem i OPC_Glavnoskladiste. Preko istih možemo sa OPC servera zaustaviti kompletan sistem, te povećati broj stanje glavnog skladista.

Opcija Server Identifier predstavlja OPC server. Aplikacija koristi definisani Iconics.Simulator.

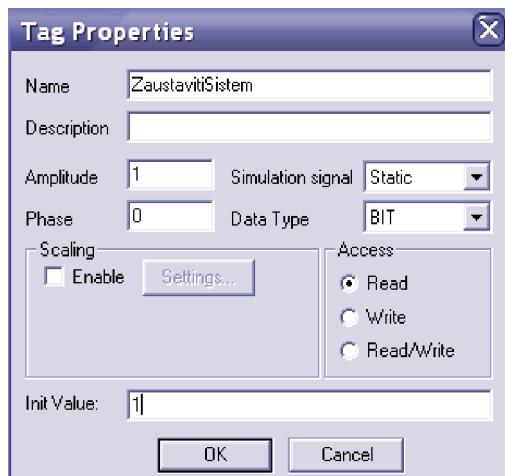
Opcija Status daje status (konekcioni) sa OPC serverom.

Naime potrebno je imati instaliran OPC server (npr ICONICS-ov OPC simulator) i konfigurirati ga kako slijedi:

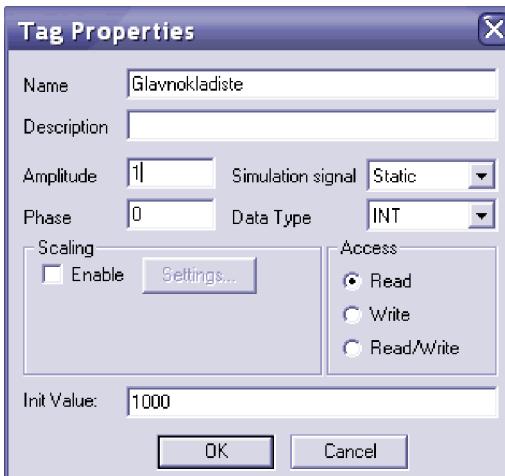
Kreirati novi device koji će se nazvati Presa,

Kreirati novu grupu koja će se nazvati opste, te

Kreirati dva nova tag-a: ZaustavitiSistem, simulacionog signala static podatkovnog tipa BIT i Glavnokladiste tako simulacionog signala static podatkovnog tipa INT i pridružiti im željene vrijednosti koji će imati slijedeće karakteristike:

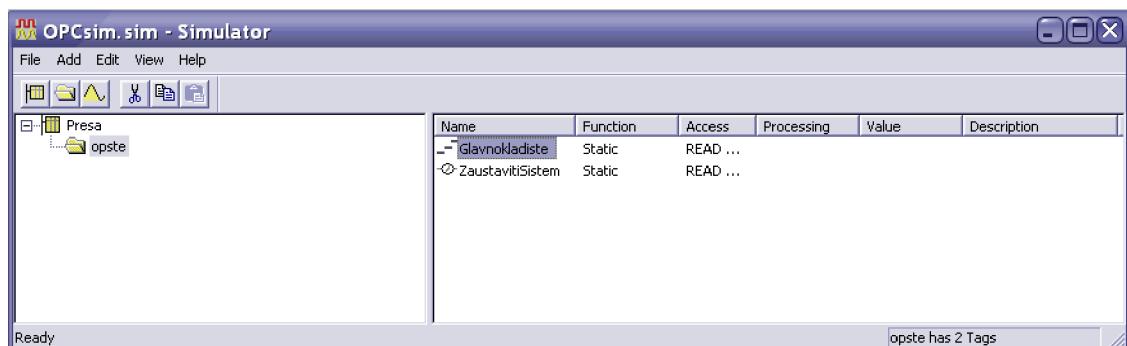

Slika 22. Kreiranje varijable ZaustavitiSistem

Slika 23. Kreiranje varijable Glavnokladiste

Ovako konfigurisan OPC simulator je slijedećeg izgleda:

Slika 24. OPC simulator

9. Scheduler

Scheduler-ov radni list za ovu aplikaciju je slijedećeg izgleda:

Description:							
	Event	Trigger	Time	Date	Tag	Expression	Disable
1	Clock	▼			PresiTrend.Update	not PresiTrend.Update	
2		▼					
3		▼					
4		▼					
5		▼					
6		▼					

Slika 25. Scheduler radni list

Kao što se vidi sa slike, varijbla *Update* klase *PresiTrend* neprestano mijenja vrijednost jer se pri promjeni njene vrijednosti iz 0 u 1 zabilježavaju varijable navedene u Trend radnom listu.